

Møte torsdag den 28. februar 2008 kl. 12.40

President: Sigvald Oppebøen Hansen
Dagsorden

(nr. 18):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om lov om endring i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) (Innst. O. nr. 30 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:31 (2007-2008))
2. Referat

Presidenten: Representanten Martin Engeset vil setje fram eit representantforslag.

Martin Engeset (H) [12:40:08]: På vegne av representantene Robert Eriksson, Åse Gunhild Woie Duesund, André N. Skjelstad og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om lov om endring i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd – folketrygdloven.

Presidenten: Lovforslaget vil bli behandla på reglementsmessig måte.

Val av setjepresident

Presidenten: Presidenten vil føreslå at det blir valt ein setjepresident for Odelstingets møter i veka som kjem – og ser det som vedteke.

Presidenten vil føreslå Ågot Valle. – Andre forslag ligg ikkje føre, og Ågot Valle er samrøystes vald som setjepresident for møta i neste veke.

Sak nr. 1

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om lov om endring i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) (Innst. O. nr. 30 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:31 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske frå familie- og kulturkomiteen vil presidenten føreslå at taletida blir avgrensa til 40 minutt, og at taletida blir fordelt med inntil 5 minutt til kvart parti og inntil 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten føreslå at det ikkje blir gjeve anledning til replikkordskifte, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

May Hansen (SV) [12:42:10] (ordfører for saken): Jeg vil berømme forslagsstillerne fra Venstre for Dokument nr. 8:31. Det er helt nødvendig å endre lovverket slik at det ikke er tvil om at fysisk avstraffelse av barn er forbudt

i Norge. Det er helt nødvendig med en klargjøring, slik forslagsstillerne understreker i dette forslaget.

All form for fysisk avstraffelse som ledd i barneoppdragelse, er forkastelig og helt uakseptabelt. Fysisk avstraffelse er ydmykende og krenkende, og i likhet med voksne har barn rett til å bli behandlet med respekt, slik at de ikke utsettes for vold og krenkelser.

Vi har som samfunn et felles ansvar for at barn ikke blir utsatt for vold, overgrep og krenkelser. Det må derfor ikke være tvil om at det er absolutt nulltoleranse overfor alle krenkelser mot barn. Vi vet at overgrep og vold setter dype spor hos barn. Det er dypt tragisk for dem det gjelder, og det koster samfunnet enorme ressurser å reparere.

Flertallet i komiteen understreker at det som er forbudt mot et voksent menneske, også skal være forbudt mot barn. Foreldres refselsesrett ble opphevet i 1972. Og for å gjøre det helt klart at det ikke er lov å bruke vold i oppdragelse, kom bestemmelsen om at barn ikke må bli utsatt for vold, inn i barneloven i 1987. Det følger nå av barneloven § 30 tredje ledd om innholdet i foreldreansvaret at barn ikke må bli utsatt for vold, eller på annet vis bli behandlet slik at den fysiske eller psykiske helse blir utsatt for skade eller fare. Det er imidlertid ikke knyttet noen sanksjoner direkte til reglene i barneloven.

Høyesteretts uttalelse i Rettstidende 2005 med hensyn til at det ikke vil rammes av straffeloven § 228 dersom foreldre i oppdragsesøyemed tildeler sine barn lettere klaps, har vakt stor offentlig debatt. Uttalelsen har blitt kritisert for å gi en uklar rettstilstand, som i praksis kan føre til at noen oppdragere griper til hardere refselsesmidler enn lovlig, fordi de ikke har fått et klart signal å holde seg til. Kjennelsen åpner for at barn ikke får det samme vern om sin fysiske integritet som voksne. Hensikten med det private lovforslaget som vi nå behandler, er å tydeliggjøre rettstilstanden, slik at det framgår uttrykkelig at foreldre ikke kan bruke noen form for fysisk avstraffelse overfor barn i barneoppdragelsen.

For å oppnå dette må man endre barneloven og straffeloven. Dokument nr. 8:31 for 2007–2008 inneholder bare forslag om endringer i barneloven. Komiteens flertall fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme for Stortinget forslag om endringer i barneloven § 30 i tråd med intensjonen i Dokument nr. 8:31 (2007–2008) (...)

Regjeringen bes samtidig vurdere om det er behov for å klargjøre og eventuelt forsterke barns vern mot fysisk avstraffelse i straffeloven. Regjeringen bes legge fram lovforslaget i løpet av høsten 2008/våren 2009.»

Komiteens flertall er enig i dette, men det er klart at Fremskrittspartiet ikke støtter dette forslaget. Som sagt vil jeg berømme forslagsstillerne. Dette var et helt nødvendig grep å ta, og vi takker for forslaget!

Gunn Karin Gjul (A) [12:47:03]: Jeg synes det er betimelig å gi ros til forslagsstillerne for dette forslaget. Norge blir på mange måter sett på som et foregangsland når det gjelder barns rettigheter, ikke minst for at vi har en streng lovgivning når det gjelder fysisk vern av barn.

Allerede i 1972 ble adgangen til fysisk å refse ungene

i oppdragelsesøyemed fjernet. Den lovendringen har vært nødvendig for å endre holdninger i samfunnet vårt når det gjelder avstraffelse av unger. Det har skjedd en kraftig endring i bruken av det i de årene som har gått. Det har vært en prosess, og det er ikke slik at slike holdninger endres over natten.

Forrige gang Stortinget behandlet endringer i barneloven i forhold til fysisk avstraffelse av barn var i 1987. I forarbeidene den gangen ble det gitt en uttalelse om hva bestemmelsen var ment å dekke. Det ble da påpekt at bestemmelsen ikke var ment å ramme «Lette klaps over hånden eller mot buksebaken som en spontan reaksjon (...)» Dette ble også presisert av komiteens flertall i dens merknader den gangen.

Når Høyesterett i Rettstidende 2005 side 1569 i en kommentar velger å bemerke at loven ikke dekker «lette klaps», tolker jeg det slik at Høyesterett gjør et forsøk på å gjøre lovgiver oppmerksom på den rettslige situasjonen som i dag foreligger. Derfor er det ekstra betimelig at forslagsstillerne nettopp har fremmet dette viktige og nødvendige endringsforslaget.

I 2008 bør vi ha en moderne lov som tydelig tar avstand fra fysisk avstraffelse av barn. Barn som blir slått, slår sjøl. Vi voksne er rollemodeller. Slår vi ungene, tror ungene at det er en grei reaksjon de også kan bruke både overfor andre barn og i vokslivet. Det er også et paradoks at barn har mindre rettsbeskyttelse enn voksne gjennom loven. Det er ikke lov for voksne å slå voksne etter straffeloven, og det bør heller ikke være tillatt å gi barn et klaps.

I tillegg til at flertallet i komiteen støtter forslagsstillerne forslag om å endre barneloven, går vi ytterligere til verks. Vi ønsker også at vi skal se på straffeloven, slik at vi også får oppdatert det lovverket i tråd med det forslaget, slik at vi sørger for at vi har et moderne lovverk som beskytter og sikrer ungene våre på en akseptabel måte.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:50:19]: Temaet i dag er vold mot barn.

Vold mot barn reguleres i dag av barneloven og straffeloven, men det er ikke knyttet sanksjoner til overtredelse av barneloven § 30. Overtredelse straffes eventuelt etter straffeloven.

Vi behandler et representantforslag der forslagsstillerne fra Venstre mener det er nødvendig å klargjøre barneloven. Forslagsstillerne hevder at selv lett fysisk avstraffelse er i strid med barnekonvensjonen, og at norsk rett eksplisitt må forby også «forsiktige» eller «lettere» klaps i oppdragelsesøyemed.

Forslagsstillerne og flertallet i innstillingen vil imidlertid tillate en viss bruk av fysisk makt. Holding eller hindring, særlig av små barn, for å unngå at de i øyeblikket volder skade på seg selv, på andre eller på ting, skal visst være tillatt.

Fremskrittspartiet vil henvise til Høyesteretts uttalelse i Rettstidende 2005 side 1570 med hensyn til at det ikke vil rammes av straffeloven § 228 dersom foreldrene i oppdragelsesøyemed tildeler sine barn lettere klaps. Vi synes det er en klok avgjørelse.

Jeg har merket meg at det påstås at denne uttalelsen til Høyesterett har vakt offentlig debatt, og at uttalelsen har blitt kritisert for å gi en uklar rettstilstand som i praksis kan føre til at noen oppdragere griper til hardere refselsesmidler enn lovlig, fordi de ikke har en klar norm å forholde seg til. Det vises ikke til konkrete saker når man kommer med denne påstanden, verken i innstillingen eller fra de foregående talere.

Jeg må si jeg er en ivrig avisleser og tv-titter, men jeg har ikke observert den påståtte offentlige debatten og den allmenne kritikk av Høyesterett på dette punkt om man ser bort fra VG og liknende tabloide medier som med ujevne mellomrom lager store og skrikende oppslag om en eller flere samfunnsdebattanter som mener noe om saken.

Jeg har i liten eller ingen grad sett meldinger om saker i rettsvesenet som dreier seg om lettere klaps eller om ørefiker i oppdragelsesøyemed. De saker som fremkommer oftest, er saker med alvorlig mishandling, vold eller incest. I disse sakene mener Fremskrittspartiet selvfølgelig at man skal straffes hardere enn i dag. Det påfallende er at når Fremskrittspartiet har lagt frem mange forslag om hardere straffer på dette området, har flertallet i Stortinget stemt imot.

Jeg frykter at man ved å sette alvorlig mishandling og grov vold mot barn i samme bås som at foreldre gir en lettere klaps, får vi en rettstilstand som verken avspeiler allmenn rettsoppfatning eller sunn fornuft.

Jeg har også vanskelig for å se hvordan dette skal løses i praksis. På den ene siden vil man fra forslagsstillerne og flertallets side tillate en viss bruk av fysisk makt – holding, hindring – særlig overfor små barn, for å unngå at de volder skade på seg selv, på andre eller på ting, mens man på den annen side skal forby lettere klaps. Eksempelvis kan man meget vel tenke seg situasjoner hvor det f.eks. er snakk om barn eller ungdom tidlig i tenårene med atferdsvansker, kanskje ADHD, som raser ut, og hvor foreldrene må intervensjon før småsøsken eller hus og hjem blir skadet. Hvor skal man trekke skillet i slike situasjoner? Det er det vanskelig for meg å se.

Det er åpenbart politisk korrekt, som det heter, å legge seg paddeflat for forslaget fra Venstre, slik de andre partiene har gjort. Men det er verken fornuftig eller smart av den grunn.

Konklusjonsmessig vil Fremskrittspartiet gå imot denne lovendringen. Vi mener Høyesteretts uttalelse er klar og tilfredsstillende, og at den trekker et klart skille mellom voldsutøvere som bør straffes, og fornuftige oppdragere som vil det beste for sin familie.

At man kan tenke seg enkeltpersoner som ikke forstår forskjellen på lettere klaps og hardere refselsesmidler, er ikke tilstrekkelig til å forandre loven. Vi mener at dagens situasjon ikke kan sies å være i strid med Barnekonvensjonen eller gode rettigheter for barn.

Med dette vil jeg henvise til Fremskrittspartiets merknader og ber om å få stemme imot forslaget om å legge saken ved protokollen.

Jan Tore Sanner (H) [12:55:15]: Temaet som forslagsstillerne berører, er et viktig tema. Vold mot barn er

skadelig, og barn trenger beskyttelse i forhold til overgrep. Rettsstaten har særlige forpliktelser til å beskytte den svake part, nemlig barna. Signaleffekten ved at temaet vold mot barn blir gjenstand for debatt, er stor, og det er flott at slike diskusjoner reises.

Foruten å reise problemstillingen og å få i gang diskusjonen, tilligger det oss som lovgivende makt å sikre at barns rettssikkerhet i forhold til fysisk og psykisk avstraffelse blir ivaretatt gjennom det lovverk vi etablerer.

Forholdet om fysisk avstraffelse av barn er regulert både i straffeloven og i barneloven. I tillegg er FNs barnekonvensjon ratifisert, og vi plikter å innrette vårt lovverk hva angår barns rett til fysisk integritet, rett til beskyttelse og vern mot vold i henhold til konvensjonens bestemmelser.

At vi har en rettsavgjørelse som kan se ut til å så tvil om hvor grensen går for foreldres rett til fysisk avstraffelse, er komplisert. Det er straffeloven og straffelovens sanksjoner som er retningsgivende for hvordan vi skal forholde oss til fysisk straff. Det er derfor viktig at Regjeringen i arbeidet med forslaget til en spesiell del i straffeloven vil følge opp behovet for en sterkere avklaring av barns vern mot fysisk avstraffelse. Det er signalisert at dette vil skje, og Høyre forventer at Regjeringen kommer med tydelige avklaringer av problemet som reises. I den sammenheng vil Høyre støtte endringer i straffeloven, som tydeliggjør at vold mot barn skal være forbudt og bli møtt med sanksjoner.

Arbeidet med straffeloven vil kunne utløse et behov for endringer i barneloven, og vi støtter derfor Regjeringens ståsted i denne saken om å avvente arbeidet med endringer i straffeloven knyttet til straffebestemmelser mot vold, og se på vurderinger som blir gjort hva angår behovet for å klargjøre og eventuelt forsterke barns vern mot fysisk avstraffelse, også i barneloven.

Statsråden anbefaler at forslaget om endringer i barneloven § 30 tredje ledd inngår i vanlig prosess for lovutvikling. Dette vil vi støtte. Lovteknisk arbeid tilligger Justisdepartementets lovavdeling, og det er derfor vanskelig å gå inn i et forslag som vi her er blitt forelagt om en ny lovtekst, uten at den har vært gjenstand for en grundig vurdering som bør gjøres av lovavdelingen. Vi støtter derfor flertallets forslag om at Regjeringen må komme tilbake til Stortinget med en forberedt sak.

For å få bukt med de utfordringer vi har hva angår holdninger som rår i ulike deler av samfunnet knyttet til fysisk avstraffelse av barn, er det også viktig med tydelige fagpersoner og andre talerør som i det offentlige rom synliggjør de normer som bør råde, nemlig at barn ikke skal utsettes for overgrep, at fysisk avstraffelse er et overgrep, og at barn har behov for beskyttelse i forhold til foreldre som utøver vold som en del av barneoppdragelsen.

Björg Tørresdal (KrF) [12:58:34]: Jeg vil også starte med å gi ros til forslagsstillerne. All vold mot barn er uakseptabel, uansett om den er i såkalt oppdragsøymed eller ikke. Vold skader barn både på kort og på lang sikt. Det er derfor oppsiktsvekkende at Fremskrittspartiet ikke deler resten av komiteen sitt syn på behovet for en klar-

gjøring av rettstilstanden når det gjelder fysisk avstraffelse av barn.

Vi kan etter Kristelig Folkepartis syn ikke leve med en situasjon der barn har svakere vern av sin fysiske integritet enn voksne. Derfor støtter Kristelig Folkeparti forslaget til endringer av både barneloven og straffeloven for å sikre barn mot å bli utsatt for en fysisk avstraffelse.

Barn som lever med vold i familien, er sårbare og til dels usynlige barn og unge som trenger beskyttelse, hjelp og oppfølging. Angst, uro og usikkerhet preger hverdagen deres. Mye av volden er skjult, hemmeligholdt og tabubelagt. Barnevernet har en viktig rolle i saker hvor barn trenger beskyttelse og hjelp til å komme ut av en livssituasjon preget av vold. Det er også viktig å motvirke at volden reproduseres.

NOVA-forsker Anne Solberg har gjennomført et prosjekt om vold i hjem der det er barn. Prosjektet kaster lys over hvordan man kan hjelpe barn med voldserfaringer hjemmefra til å bryte tausheten. Å røpe det som ofte er en familiehemmelighet, til noen utenforstående kan være et viktig første skritt til å få hjelp.

Intervjuene viser at taushet kan være et resultat av en risikovurdering. Det ser ut til at for barn som selv blir slått, kan det oppleves som særlig risikabelt å fortelle om det til noen utenfor familien. Når sjansene for at situasjonen blir verre – at de blir slått enda mer – vurderes som større enn mulighetene til forbedring – at de blir slått mindre – blir det å la være å si noe det sikreste. Det Stortinget vedtar i dag, vil forhåpentligvis virke normgivende, slik at terskelen for all type avstraffelse av barn blir høyere.

For å beskytte barna er det avgjørende med gode rutiner for bekymringsmeldinger fra spesielt barnehage, skole, helsestasjon og krisesenter og tilstrekkelige ressurser i barnevernet til å følge dem opp. Det er også avgjørende at vi som samfunn tar på alvor at det er en klar sammenheng mellom voldsbruk og alkoholbruk.

Regjeringen Bondevik II lanserte en samlet strategi mot seksuelle og fysiske overgrep mot barn våren 2005. Planen hadde fire hovedmålsettinger: å hindre overgrep, avdekke overgrep, gi de utsatte tilstrekkelig hjelp og behandling og heve hjelpeapparatets kompetanse om slike overgrep. Forebygging er viet betydelig plass både i denne planen og i handlingsplanen Vold i nære relasjoner.

Et konkret resultat av handlingsplanen Vold i nære relasjoner for 2004–2007 er prosjektet Barn som lever med vold i familien. Prosjektet gjennomføres som et samarbeid mellom Alternativ til vold og Senter for Krisepsykologi i Bergen. Prosjektet har framskaffet dokumentasjon på hvordan vold skader barn, formidlet kunnskap til personell som arbeider med barn, slik at disse voldsutsatte barna skal bli sett og gitt kliniske tilbud.

Jeg er glad for at den sittende regjering følger opp dette viktige arbeidet i en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Planen omfatter fem departementer og vil gi et løft, ikke minst kunnskapsmessig. Det som mangler i denne planen, er imidlertid utvidede personellrammer og en større satsing på tverrfaglighet nær brukerne.

Aksjonen www.reddesma.no er nylig lansert. Jeg tror Regjeringen gjør klokt i å gjennomgå kravene fra aksjons-

gruppen nøye. Tiltakene som skisseres der, vil gi Regjeringens handlingsplan Vold i nære relasjoner den kraft og styrke som skal til for å kunne skape et vendepunkt – Vendepunkt, som Regjeringen har kalt sin nye handlingsplan. Dersom ikke rammene økes, vil økt kunnskap kunne føre til handlingslammelse framfor økt aktivitet. Dette er minst like viktig som en skjerpning av barns vern mot fysisk avstraffelse i barneloven og i straffeloven.

Trond Lode (Sp) [13:03:20]: Jeg er glad for at en samlet komite med unntak av Fremskrittspartiet nå gjør det uttrykkelig klart at foreldre ikke kan bruke noen form for fysisk avstraffelse overfor barn i barneoppdragelsen.

Den offentlige debatten har vist at på tross av at det er forbudt å fysisk straffe barn i Norge, kan lovtolkninger bidra til misforståelser. Da er det viktig at Stortinget foretar en presisering. Lovverket må være så klart og tydelig at det ikke er rom for tvil. Derfor imøteser jeg en vurdering av straffeloven på dette området.

Jeg mener det viktigste ved denne debatten og lovpresiseringen er signalene Stortinget nå gir. I Regjeringens handlingsplan Vold i nære relasjoner er bevisstgjøring og holdningsendring vektlagt. Jeg mener at vi med denne endringen i barneloven bidrar i dette arbeidet. Det er avgjørende at alle i vårt samfunn forstår at et barns fysiske integritet er like ukrenkelig som en voksens, og at vold mot barn er et angrep på et medmenneske som ikke kan forsvare seg.

Selvsagt skal den sunne fornuft fortsatt gjelde med tanke på foreldres mulighet til å foreta egne valg i barneoppdragelsen. Ikke all fysisk inngripen overfor barn er et overgrep eller et overtramp. Som barneombudet sa i sin høring, må en trassig treåring fortsatt kunne bæres ut av butikken. Foreldre må selvsagt kunne avverge at barn utsettes for fare. Det er fysisk straff som ledd i oppdragelsen vi her snakker om at vi vil til livs.

Barneoppdragelse stiller foreldre overfor mange situasjoner der en riktig ryggmargsrefleks er avgjørende for handlingsmønsteret. Et samfunn med nulltoleranse for fysisk avstraffelse mot barn tror jeg vil fungere som en foreldreveileder mot vold. Det er også viktig at vi signaliserer at den oppdragende effekten ved bruk av vold er negativ og fører til usikre barn som oftere møter vanskeligheter enn trygge barn.

Tillitsforholdet mellom foresatte og barn er avgjørende for en god oppvekst og for barns utvikling. Dette oppfattes som en sosial norm i Norge. Barn som lever utenfor denne normen, vil ofte oppfatte seg selv og sin familie som annerledes. Det er en tilleggsbelastning utover den fysiske avstraffelsen i seg selv. Når det gjelder barn som føler skam eller føler seg alene, sier vi tydelig fra om at for samfunnet er alle barn like ukrenkelige og all fysisk straff like lite tillatt.

De aller minste barna kan ikke vurdere sin egen situasjon og langt fra beskrive den. Det er avgjørende viktig at vi løfter barns situasjon inn i den offentlige samtalen og gjennom det synliggjør en til dels taus og i alle sammenhenger svak gruppes utfordringer. Barn som utsettes for vold, er helt alene inntil de blir sett av en voksen som er

villig til å hjelpe dem. Vi må bidra til at det finnes slike bevisste voksne og til at færrest mulig voksne krenker barn. Jeg tror at summen av det holdningsskapende arbeidet kan hjelpe dem som utsettes for vold til å tørre å snakke med noen om det, og omgivelsene til å kjenne igjen tegn på overgrep.

Jeg er glad for at vi nå endrer barneloven. Jeg imøteser en gjennomgang også av straffeloven på dette området.

Trine Skei Grande (V) [13:07:24]: For det første vil jeg takke veldig mye for støtten som vi får her i salen i dag til dette forslaget.

Jeg er født i 1969, jeg er en gammel dame. Men jeg er oppdratt i den hellige overbevisning at det ikke er lov til å slå barn i Norge. Jeg lærte av mine foreldre at det å slå barn ikke var lov, på lik linje med at det ikke var lov å slå voksne.

Det å endre en slik holdning til bruk av vold i oppdragelse tar tid, det tar sikkert generasjoner, og det har pågått i Norge i sikkert over 100–150 år. Det handler om at voksne skal lære andre måter å utøve autoritet på enn ved vold. Derfor er uttalelsene fra Fremskrittspartiet om at dette bryter med den allmenne rettsoppfatning og den sunne fornuft totalt uforståelige. All kunnskap vi har, absolutt all internasjonal kunnskap vi har, sier at det er feil å slå barn. Vi har i dette landet brukt 150 år på å snu foreldres holdning; at de skal utøve autoritet overfor sine barn på en annen måte enn ved fysisk avstraffelse. Det er sunn fornuft. Det er ikke bare sunn fornuft, det er også god vitenskap at man ikke skal slå barn.

Jeg tror også at den allmenne rettsoppfatningen i dette landet er at man ikke skal slå barn. Og jeg er litt skremt over hvilken sosial omgang representanten Knudsen har hvis den allmenne rettsoppfatningen der er at det er lov å slå barn – bare man slår dem litt. Det er mulig at det er vanskelig for representanten Knudsen å se forskjell på det å slå barn litt og det å holde barn litt. Men det er ikke vanskelig når det gjelder voksne. Jeg tror ikke at Fremskrittspartiet hadde kommet til å stemme for et lovforslag som gikk ut på at det å slå voksne litt, er greit – for det er så vanskelig å se forskjell på å slå dem litt og å holde dem litt. Det er faktisk ganske viktig at man har en lov der det ikke er frugg av tvil om at det er forskjell på fysisk avstraffelse og det å hindre skade.

Når det gjelder den trassige treåringen til Trond Lode som bæres ut av butikken, tror jeg at hvis mor hadde gitt en ørefik, hadde hun nok kommet til å få tilbakemelding fra alle rundt om at sånn gjør du ikke. Men den trassige treåringen som bæres ut av butikken, ville nok ha fått medfølelse blikk og smil fra foreldre rundt som skjønner at det å gå forbi godtehylla kan være en utfordring når man vil bestemme sjøl.

Jeg tror at alle sosiale normer, all sunn fornuft, all kunnskap og all den allmenne rettsoppfatning i dette landet – i løpet av hundre år har foreldre lært seg å utøve autoritet på annet vis – tilsier at det ikke er lov å slå barn. At vi har et politisk parti som står i denne salen og sier at det skal være lov å slå barn litt, synes jeg er helt utrolig.

Jeg er veldig glad for støtten. Jeg trodde egentlig at lo-

ven var sånn før vi begynte å jobbe med dette. Men nå ser jeg fram til at Regjeringen legger fram et nytt lovforslag til både barneloven og straffeloven, sånn at vi har en lov som henger sammen med den allmenne rettsoppfatning og den sunne fornuft – den sunne fornuft som sier at autoritet overfor barn utøver voksne i kraft av å være voksne.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [13:11:39]: Jeg merket meg at representanten Skei Grande mente at hun var en gammel dame, født i 1969. Jeg er en ung småbarnsfar, født i 1964. Det mener jeg også er et grunnlag for å kunne si noe om dette, samtidig som jeg utmerket godt husker min egen oppvekst.

Jeg har gjennom denne debatten bl.a. prøvd å få flertallet, dvs. alle de andre partiene utenom Fremskrittspartiet, til å komme med konkrete saker som viser denne problemstillingen. Gjennom debatten og gjennom arbeidet i komiteen har de ikke kommet med en eneste sak. Jeg har bedt om henvisninger til hvor denne allmenne forargelse og debatt har vært omtalt hen – men ikke et eneste eksempel, verken i komiteehandlingen eller i dagens møte her i Odelstinget. Jeg tror at denne debatten muligens finnes blant tre eller fire juridisk interesserte på Blindern eller i et Venstre-lag på Grünerløkka. Jeg har i hvert fall ikke sett den, og jeg synes at denne saken til en viss grad blir lettere hysterisk og veldig lite nyansert hos noen av talerne i dagens møte.

Jeg vil i og for seg gi ros til representanten Sanner og representanten Lode som hadde relativt nyanserte innlegg og snakket noe om at signaleffekten her var viktig, og det kan jeg være enig i. Vi bør sende et signal om at vold mot barn vil vi ikke ha noe av i det norske samfunnet.

Men så er spørsmålet hvilken signaleffekt vi sender ved å sette alvorlig mishandling og grov vold mot barn i samme bås som en ørefik i oppdragelsesøyemed. Jeg tror vi gir et helt feil signal når vi setter disse i samme bås. Jeg har også følelsen av at det er en hulhet i argumentasjonen til flertallet når man her i denne sal har stemt ned en rekke forslag fra Fremskrittspartiet om strengere straffer for alvorlig mishandling, vold og incest mot barn, men samtidig kritiserer Fremskrittspartiet fordi vi ønsker å gi foreldrene en viss frihet på dette området. Meg bekjent har ingen barn tatt skade av en fast hånd i oppveksten. Selvfølgelig ønsker vi ikke at noen skal drive med fysisk avstraffelse, men at man av og til må holde et barn og passivisere det, og at det av og til kan være grensetilfeller, det må være helt åpenbart og grunnlag for sunn fornuft.

Trine Skei Grande (V) [13:14:36]: Det er tydelig at Fremskrittspartiet trenger avisklipp lagt foran seg for å oppdage at debatter har funnet sted.

Som representanten Gjul sa, ble vi utfordret av Høyesterett til å klargjøre lovgivinga. Det jeg ikke klarer, sjøl om jeg virkelig ønsker, er å lese ut fra merknadene til Fremskrittspartiet eller fra Fremskrittspartiets innlegg hvorfor de er imot dette forslaget.

De mener at det er mange ting som skjer som er verre.

20 pst. har ifølge NAVO-undersøkelsen opplevd at mor har slått dem. De fleste av dem har opplevd at hun har gjort det bare én gang. Likevel sitter det i ryggmargen hele livet. Vi har beretninger fra NAVO-rapporten om folk som har opplevd mor slå bare én gang, men at redselen kom opp hver gang mor ble sint. Og mor var veldig sint den gangen. Jeg tror sikkert at slaget kunne ha havnet i kategorien handling i spontant sinne, som er omtalt i høyesterettssaken.

Jeg skjønner ikke hvorfor man ikke skal si at dette absolutt ikke er lov. Det fastsetter normregler, men jeg tror også det er avgjørende i forhold til de grovere sakene. Det det er snakk om her, er at man i det hele tatt bryter grenser, bryter den følelsesmessige barrieren, ved å slå ungen sin. Det er det det er snakk om at vi ønsker å nedkjempe. Veien fra ørefiken til det virkelig grove er ganske kort.

Når det påstås at barn ikke har tatt skade av de små klapsene, mener jeg at NAVO-rapporten faktisk beviser det motsatte. Også de små klapsene, ørefikene, det at du merker at mor er ute av kontroll og heller ikke ønsker å kontrollere sinnet sitt overfor ungen, fører til tillitsbrudd mellom voksne og barn. Dette har vi mye kunnskap om.

Jeg syns at Fremskrittspartiet kunne kostet på seg å gi sin tidligere partileder et «klaps» på fingrene i denne saken, og tort å gå for dette lovforslaget.

May Hansen (SV) [13:17:20]: Denne debatten viser helt tydelig at dette lovforslaget er helt nødvendig. At Fremskrittspartiet hevder at vi ikke kan dokumentere at det er en debatt om vold i forholdet mellom barn og voksne i Norge, utenom å vise til avisinnlegg her i denne sal, viser hvor lite Fremskrittspartiet er opptatt av denne debatten.

Barn som blir slått, tar skade av det, det vet vi. Fysisk avstraffelse er en fallitterklæring. At voksne mennesker må ty til fysisk avstraffelse i oppdragelsesøyemed, mener jeg er en fallitterklæring. Jeg kan ikke klappe til representanten fra Fremskrittspartiet når jeg er uenig med ham eller mener at han bør oppdras. Det kan man heller ikke gjøre overfor barn. Derfor er det helt nødvendig at vi får en presisering i lovverket.

Jeg syns representanten fra Fremskrittspartiet viser veldig klart hvor viktig det er, for i innstillinga står det at Høyesterett sier at man ikke kan straffes for å klappe barn i oppdragelsesøyemed. Når representanten fra Fremskrittspartiet snakker om ørefiker, mener jeg faktisk at man har gått mye, mye lenger. For meg er en klaps noe helt annet enn en ørefik. Og hvor langt er det da fra ørefik til grovere vold?

Jeg mener at denne debatten har vist at det faktisk er viktig at vi får til en presisering i lovverket, både i barneloven og i straffeloven, som fastslår helt klart at det å fysisk avstraffe barn ikke er lov i Norge, på samme måte som det ikke er lov i forhold til voksne. Det er helt nødvendig at barn i dette landet har den samme rettssikkerheten som voksne.

Jeg vet at representanten fra Fremskrittspartiet har bedt om ordet etter meg. Jeg vil da at representanten skal presisere: Er klaps og ørefik det samme?

Presidenten: Ulf Erik Knudsen har hatt ordet to ganger og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [13:20:15]: Jeg merker meg at en undersøkelse sier at 20 pst. av norske kvinner og menn har fått en ørefik i løpet av oppveksten, og at det som regel har dreid seg om én ørefik eller ett klaps. Det viser kanskje at det har virket.

Men når jeg spør om de konkrete sakene, hvor dette har vært trøbbel i rettsvesenet, er det altså ikke en eneste sak man kan vise til konkret. Man kan heller ikke vise til en eneste offentlig debatt om dette. Derfor mener jeg at man trolig er i gang med å løse et problem som ikke eksisterer. Og når seks–syv talere ikke klarer å komme med et eneste eksempel for å konkretisere denne saken, burde man kanskje ha en større varsomhet i forhold til hva man driver og vedtar.

Björg Tørresdal (KrF) [13:21:24]: Som lovgiver er det vår plikt og vår oppgave å sette grensene eller sette et skille mellom hva som er rett og hva som er galt, hva som er lov og hva som ikke er lov.

I debatten i dag er det en oppfatning hos flertallet at det ikke er lov å gi et barn en ørefik. Det er overraskende at Fremskrittspartiet ikke oppfatter at de står på den andre siden av denne streken. De mener det er tillatt å gi et barn en ørefik.

Heldigvis har det vært en allmenn oppfatning hos foreldre og i skolen at man ikke gir barn ørefik. Derfor er det overraskende at Fremskrittspartiet setter seg imot å nedfelle dette i loven. Selvfølgelig må det stå i loven at dette ikke er lov. Det er det denne debatten handler om – at vernet i forhold til barn skal sikres. En ørefik er feil og skal være ulovlig. Det bør Fremskrittspartiet være med på.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, sjå nedanfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Odelstinget skal da gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde tilrådd:

I

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme for Stortinget forslag om endring i barneloven § 30 i tråd med intensjonen i Dokument nr. 8:31 (2007-2008) - representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad.

Regjeringen bes samtidig vurdere om det er behov for å klargjøre og eventuelt forsterke barns vern mot fysisk avstraffelse i straffeloven. Regjeringen bes legge fram lovforslag i løpet av høsten 2008/våren 2009.

Presidenten: Innstillingas I blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Vidare var tilrådd:

II

Dokument nr. 8:31 (2007-2008) om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om lov om endring i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova), vedlegges protokollen.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varsla at dei ønskjer å stemme imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 57 mot 17 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.30.32)

Sak nr. 2

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat. Er det nokon som forlanger ordet etter § 37 a i forretningsordenen før møtet sluttar? – Det er det ikkje.

Møtet slutt kl. 13.31.